

บทที่ 4

ผลการวิจัย

1. การตรวจสอบชนิด (specie) ของกาวโดยใช้เทคนิค ไอโซไซม์ เจล อิเล็กโตรโฟรีซิส

การตรวจสอบชนิด (specie) ของกาว 5 ชนิด (species) เพื่อแยกความแตกต่าง โดยใช้รูปแบบของไอโซไซม์ Aspartate amino transferase (AAT or GOT) , Esterase (EST) , Leucine amino peptidase (LAP) ,Malate dehydrogenase (MDH) และ Peroxidase (POX) ด้วย Polyacrylamide gel electrophoresis โดยพิจารณาจาก ตำแหน่ง ขนาด จำนวน และความเข้มของแถบสี ของไอโซไซม์ นำระยะทางการเคลื่อนที่(ตำแหน่ง) มาคำนวณหาค่าการเคลื่อนที่สัมพัทธ์ (Relative migration) หรือค่า Rf ของโปรตีนมาตรฐานแต่ละชนิด ค่าการเคลื่อนที่สัมพัทธ์เป็นค่าการเคลื่อนที่ของ โปรตีนเมื่อเปรียบเทียบกับ การเคลื่อนที่ของ “ tracking dye”

$$Rf = \frac{\text{ระยะทางการเคลื่อนที่ของโปรตีนจากจุดเริ่มต้น}}{\text{ระยะทางการเคลื่อนที่ของจาก “ tracking dye” จุดเริ่มต้น}}$$

การศึกษาครั้งนี้ได้นำตัวอย่างกาวที่เก็บไว้ที่อุณหภูมิ - 20⁰C ในลักษณะบดละเอียดนานกว่า 6 เดือน และตัวอย่างกาวสดมาเปรียบเทียบกันเพื่อดูกิจกรรม (activity) ของไอโซไซม์ โดยพิจารณาจากจำนวนแถบและความเข้มของแถบสีของไอโซไซม์ที่ปรากฏบนเจลปรากฏผลการวิจัยดังนี้

1.1 การศึกษาลักษณะรูปแบบของไอโซไซม์ Aspartate amino transferase (AAT or GOT)

การศึกษารูปแบบไอโซไซม์ AAT หรือ GOT ของถั่วจำนวน 5 ชนิด (species) แถบที่ปรากฏบนเจลจะมีสีฟ้าอมเขียว ขนาดของแถบมีความแตกต่างกัน จำนวนแถบที่ปรากฏในถั่วแต่ละชนิดจะพบตั้งแต่ 2 แถบถึง 3 แถบ ตำแหน่งของแถบที่ปรากฏอยู่บริเวณตอนบนของเจล (รูปที่ 7)

การเปรียบเทียบรูปแบบของไอโซไซม์ AAT หรือ GOT โดยพิจารณาจากจำนวนและตำแหน่งของแถบจากตัวอย่างถั่วที่นำมาศึกษาสามารถจำแนกรูปแบบของไอโซไซม์ AAT หรือ GOT ได้ 5 รูปแบบตามจำนวนและขนาดของแถบ (รูปที่ 8) จำนวนแถบในตัวอย่างถั่วแต่ละชนิด (species) พบว่า *P. stricta* มีจำนวน 3 แถบ , *P. alopecuroides* , *P. wallichii* , *P. phaseoloides* และ *P. mirifica* มีจำนวน 2 แถบ ค่าการเคลื่อนที่สัมพัทธ์อยู่ระหว่าง 0.2 - 0.4 ซึ่งรูปแบบของไอโซไซม์ AAT หรือ GOT สามารถนำมาใช้เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของถั่วทั้ง 5 ชนิด (species) ได้

ตารางที่ 8 แสดงการกำหนดค่าการมีแถบสีและไม่มีแถบสีของไอโซไซม์ AAT หรือ GOT ในถั่ว 5 ชนิด (species)

ตัวอย่าง/ตำแหน่ง	1	2	3	4	5	6	รวม
<i>P. stricta</i>	1	0	0	0	1	1	3
<i>P. wallichii</i>	0	1	0	0	1	0	2
<i>P. phaseoloides</i>	0	0	1	0	1	0	2
<i>P. mirifica</i>	0	0	1	1	0	0	2
<i>P. alopecuroides</i>	0	0	0	1	0	1	2

รูปที่ 7 ภาพถ่ายของไอโซไซม์ AAT หรือ GOT ของกวาง 5 ชนิด (species)

ก. ไอโซไซม์ที่สกัดจากตัวอย่างสด

ข. ไอโซไซม์ที่สกัดจากตัวอย่างที่เก็บไว้นานกว่า 6 เดือน

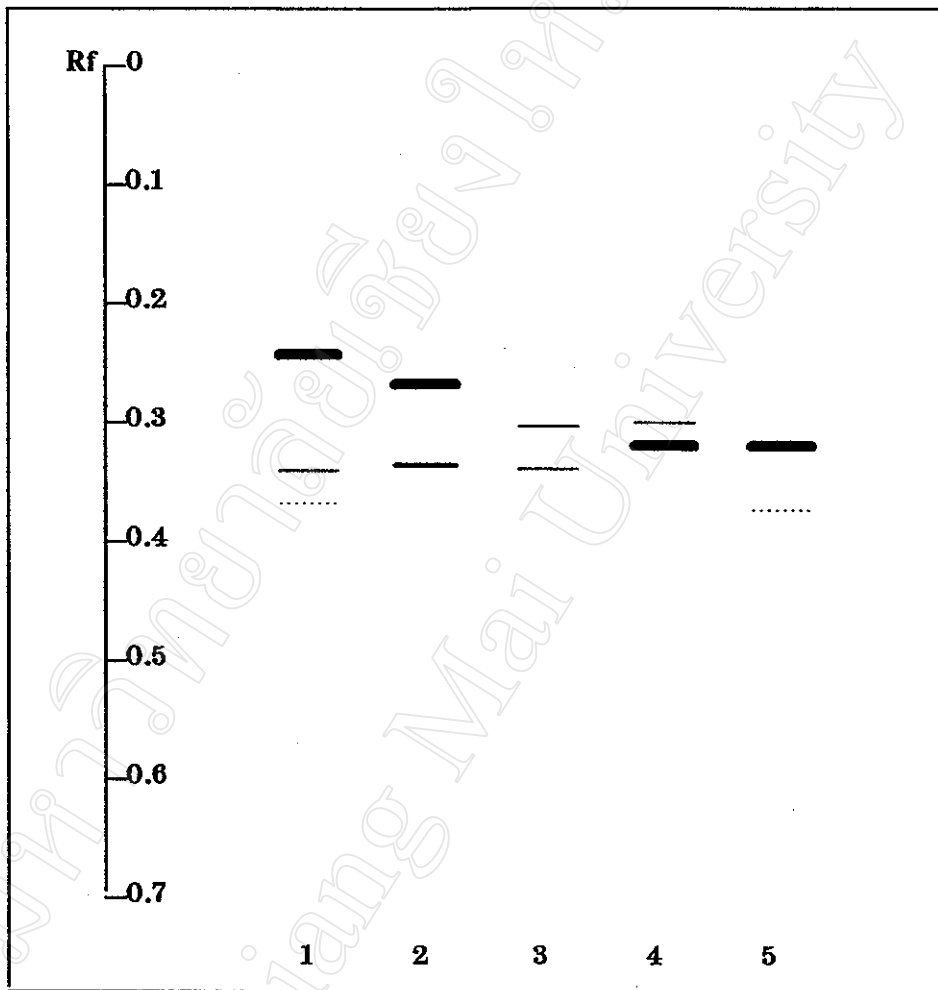
ตัวอย่างกวาง 1. *P. stricta*

2. *P. wallichii*

3. *P. phascoloides*

4. *P. murifica*

5. *P. alopecuroides*

รูปที่ 8 รูปแบบ Zymogram ของ Aspartate amino transferase (AAT or GOT)

1. *P. stricta*
2. *P. wallichii*
3. *P. phaseoloides*
4. *P. mirifica*
5. *P. alopecuroides*

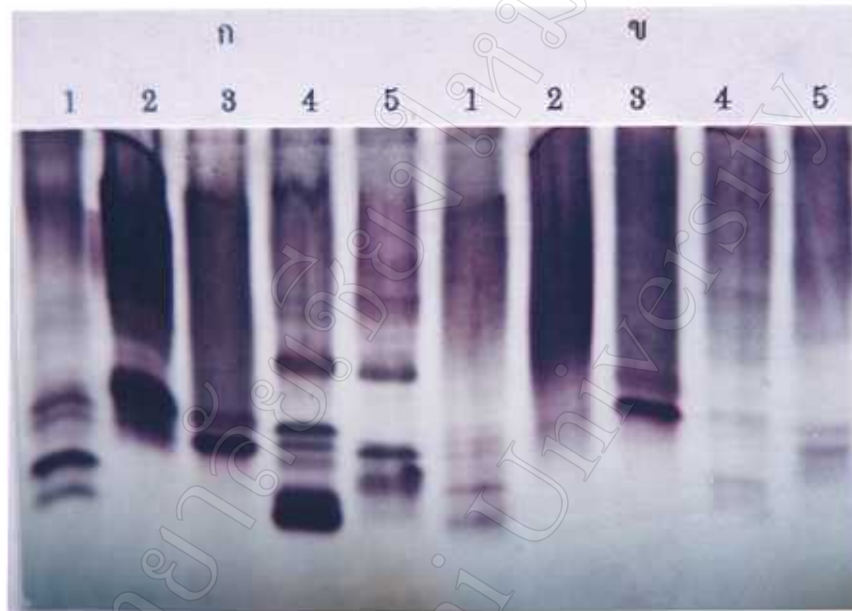
1.2. การศึกษาลักษณะรูปแบบของไอโซไซม์ Esterase (EST)

การศึกษารูปแบบของไอโซไซม์ EST ของกวางจำนวน 5 ชนิด(species) ลักษณะของแถบสีที่ปรากฏบนเจลจะมีความแตกต่างกัน 2 แบบ ได้แก่ แถบสีน้ำตาลแดง เกิดจาก α - naphthyl acetate เป็นสับสเตรท และแถบลำดำแกมเขียว เกิดจากกิจกรรมของเอนไซม์ซึ่งใช้ β - naphthyl acetate เป็นสับสเตรท ตำแหน่งของแถบที่พบในกวางแต่ละชนิด(species) จะอยู่บริเวณตอนกลางและตอนล่างของเจล (รูปที่ 9)

การเปรียบเทียบรูปแบบของไอโซไซม์ EST ในกวางในแต่ละชนิด(species) พบว่ามีรูปแบบของไอโซไซม์ EST 5 รูปแบบ จำนวนแถบที่ปรากฏมีทั้งหมด 8 แถบ ซึ่งพบว่าใน *P. mirifica* มีจำนวน 6 แถบ , *P. stricta* มีจำนวน 5 แถบ , *P. alopecuroides* มีจำนวน 3 แถบ , *P. phaseoloides* และ *P. wallichii* มีจำนวน 2 แถบ แถบที่ปรากฏจะมีค่าการเคลื่อนที่สัมพัทธ์อยู่ระหว่าง 0.4 - 0.7 (รูปที่ 10) ซึ่งรูปแบบของไอโซไซม์ EST สามารถนำมาใช้เปรียบเทียบความแตกต่างของกวางทั้ง 5 ชนิด(species) ได้

ตารางที่ 4 แสดงการกำหนดค่าการมีแถบสีและไม่มีแถบสีของไอโซไซม์ EST ในกวาง 5 ชนิด(species)

ตัวอย่าง/ ตำแหน่ง	1	2	3	4	5	6	7	8	รวม
<i>P. stricta</i>	0	0	1	1	1	0	1	1	5
<i>P. wallichii</i>	0	1	0	1	0	0	0	0	2
<i>P. phaseoloides</i>	0	0	0	1	1	0	0	0	2
<i>P. mirifica</i>	1	0	0	1	1	1	1	1	6
<i>P. alopecuroides</i>	0	1	0	0	0	0	1	1	3

รูปที่ 9 ภาพถ่ายของไอโซไซม์ EST ของถั่ว 5 ชนิด (species)

ก. ไอโซไซม์ที่สกัดจากตัวอย่างสด

ข. ไอโซไซม์ที่สกัดจากตัวอย่างที่เก็บไว้นานกว่า 6 เดือน

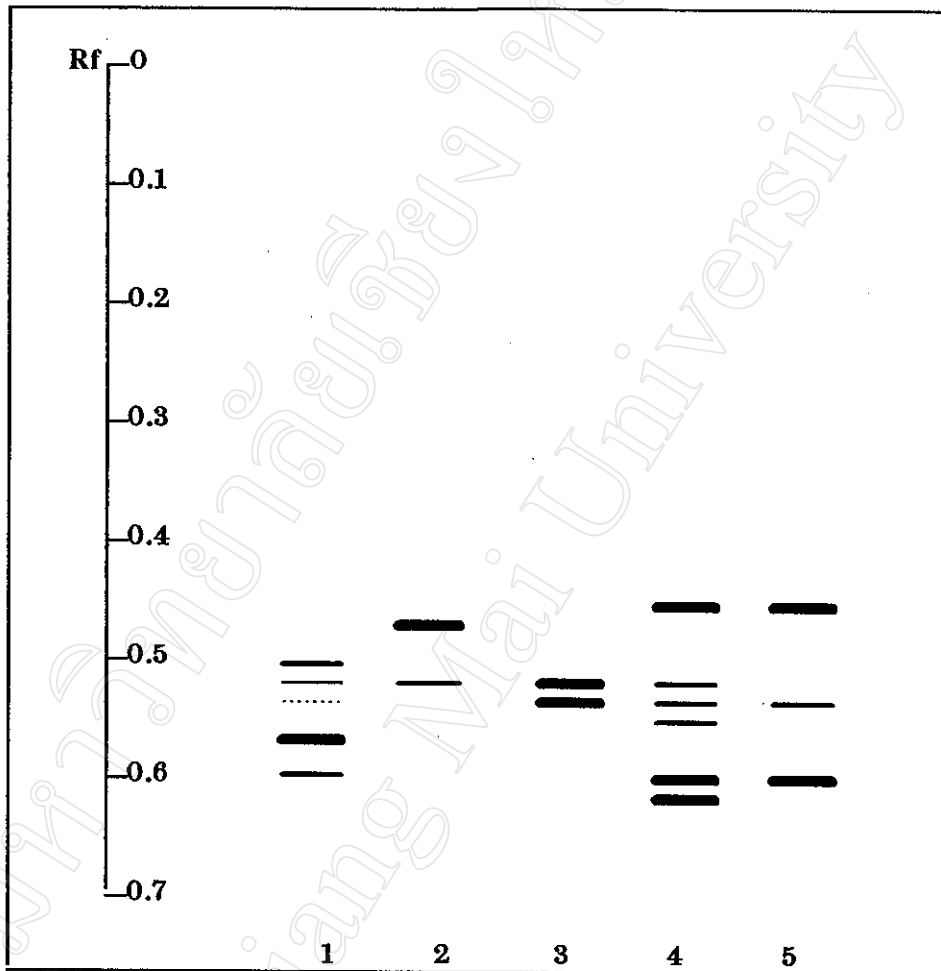
ตัวอย่างถั่ว 1. *P. stricta*

2. *P. wallichii*

3. *P. phaseoloides*

4. *P. mirifica*

5. *P. alopecuroides*

รูปที่ 10 รูปแบบ Zymogram ของ Esterase (EST)

1. *P.stricta*
2. *P.wallichii*
3. *P.phaseoloides*
4. *P.mirifica*
5. *P.alopecuroides*

1.3. การศึกษาลักษณะรูปแบบของไอโซไซม์ Leucin amino peptidase (LAP)

จากการศึกษารูปแบบของไอโซไซม์ LAP จากถั่วจำนวน 5 ชนิด (species) แถบที่ปรากฏบนเจลจะมีสีน้ำตาลแดง ลักษณะของแถบสีที่ปรากฏสามารถแบ่งออกได้ 3 รูปแบบ จำนวนแถบที่ปรากฏทั้งหมดมี 3 แถบ สามารถแบ่งกลุ่มถั่วโดยอาศัยรูปแบบของไอโซไซม์ได้ 3 กลุ่ม จำนวนแถบที่พบในถั่วแต่ละชนิด (species) มี 2 แถบถึง 3 แถบ ตำแหน่งของแถบจะอยู่บริเวณกลางเจล (รูปที่ 11) รูปแบบของไอโซไซม์ LAP สามารถนำมาเปรียบเทียบความแตกต่างของตัวอย่างถั่วได้ไม่ชัดเจนเนื่องจากในกลุ่มที่ 1 คือ *P. stricta* และ *P. alopecuroides* ตำแหน่งของแถบที่ปรากฏอยู่ในตำแหน่งเดียวกันและมีจำนวนแถบที่ปรากฏมีจำนวน 2 แถบเท่ากัน ในกลุ่มที่ 2 คือ *P. wallichii* และ *P. phaseoloides* ตำแหน่งของแถบที่ปรากฏอยู่ในตำแหน่งเดียวกันและจำนวนแถบที่ปรากฏมีจำนวน 2 แถบเท่ากัน แต่ใน *P. mirifica* พบว่ามีจำนวนแถบ 3 แถบ ซึ่งจะมีความแตกต่างกับกลุ่มที่ 1 และ 2 ตามลำดับ ค่าการเคลื่อนที่สัมพัทธ์ของแถบอยู่ระหว่าง 0.4 - 0.5 (รูปที่ 12)

ตารางที่ 5 แสดงการกำหนดค่าการมีแถบสีและไม่มีแถบสีของไอโซไซม์ LAP ในถั่ว 5 ชนิด (species)

ตัวอย่าง/ ตำแหน่ง	1	2	3	4	รวม
<i>P. stricta</i>	1	1	0	0	2
<i>P. wallichii</i>	0	1	0	1	2
<i>P. phaseoloides</i>	0	1	0	1	2
<i>P. mirifica</i>	0	1	1	1	3
<i>P. alopecuroides</i>	1	1	0	0	2

รูปที่ 11. ภาพถ่ายของไอโซไซม์ LAP ของถั่ว 5 ชนิด (species)

ก. ไอโซไซม์ที่สกัดจากตัวอย่างสด

ข. ไอโซไซม์ที่สกัดจากตัวอย่างที่เก็บไว้นานกว่า 6 เดือน

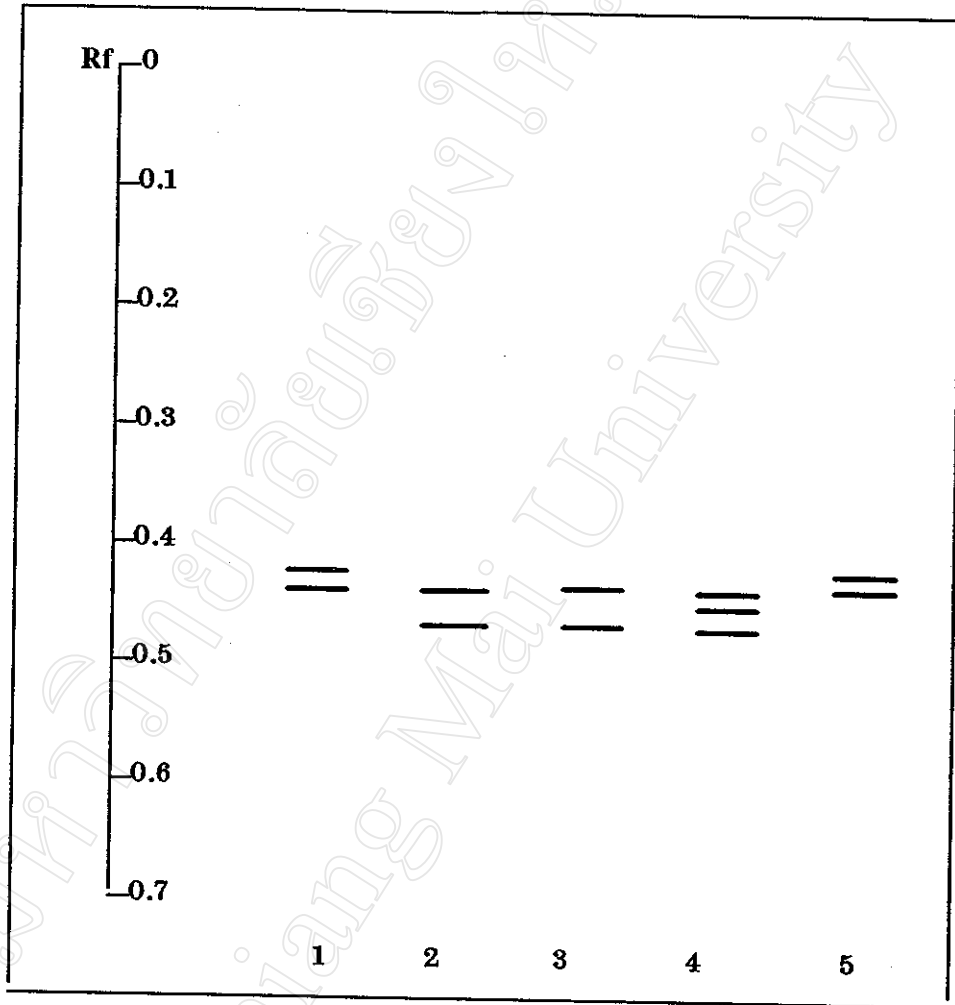
ตัวอย่างถั่ว 1. *P. stricta*

2. *P. wallichii*

3. *P. phaseoloides*

4. *P. mirifica*

5. *P. alopecuroides*

รูปที่ 12 รูปแบบ Zymogram ของ Leucine amino peptidase (LAP)

1. *P.stricta*
2. *P.wallichii*
3. *P.phasecoloides*
4. *P.mirifica*
5. *P.alopecuroides*

1.4. การศึกษาลักษณะรูปแบบของไอโซไซม์ Malate dehydrogenase (MDH)

การศึกษารูปแบบของไอโซไซม์ MDH ลักษณะของแถบที่ปรากฏมีสีน้ำเงิน บริเวณที่พบแถบจะอยู่บริเวณตอนบนและตอนกลางของเจล แถบที่ปรากฏบนเจลไม่ค่อยชัดเจนส่วนใหญ่ จะเห็นเป็นแถบหนา(รูปที่ 11) จำนวนของแถบที่ปรากฏมีทั้งหมด 8 แถบ ซึ่งจะมีค่าการเคลื่อนที่สัมพัทธ์จะอยู่ระหว่าง 0.2 - 0.5 (รูปที่ 12) จำนวนแถบของตัวอย่างกวางแต่ละชนิด(species) จะมีตั้งแต่ 2 แถบ ถึง 4 แถบ ใน *P. wallichii* มีจำนวน 4 แถบ , *P. alopecuroides* , *P. stricta* และ *P. phaseoloides* มีจำนวน 3 แถบ และ *P. mirifica* มีจำนวน 2 แถบ ซึ่งรูปแบบของไอโซไซม์ MDH ที่ปรากฏในกวางแต่ละชนิด(species) จะพบว่าสามารถนำมาเปรียบเทียบความแตกต่างของกวางได้แต่การพิจารณาแถบสีจะค่อนข้างยากเนื่องจากการปรากฏของแถบเป็นปื้นสี

ตารางที่ 6 แสดงการมีแถบสีและไม่มีแถบสีของไอโซไซม์ MDH ในกวาง 5 ชนิด(species)

ตัวอย่าง/ตำแหน่ง	1	2	3	4	5	6	7	8	รวม
<i>P. stricta</i>	0	0	1	0	1	1	0	0	3
<i>P. wallichii</i>	1	0	0	0	1	1	1	0	4
<i>P. phaseoloides</i>	0	0	0	1	0	0	1	1	3
<i>P. mirifica</i>	0	0	1	0	0	1	0	0	2
<i>P. alopecuroides</i>	0	1	0	1	1	0	0	0	3

1.5. การศึกษารูปแบบของไอโซไซม์ Peroxidase (POX)

การศึกษารูปแบบของไอโซไซม์ POX ของกวาง 5 ชนิด(species) แถบที่ปรากฏบนเจลจะมีสีน้ำตาล ตำแหน่งที่ปรากฏแถบเจลอยู่บริเวณตอนบนและตอนกลางของเจล (รูปที่13) ลักษณะของแถบที่ปรากฏบนเจลมีความแตกต่างกัน 5 รูปแบบ จำนวนแถบที่พบมีจำนวน

รูปที่ 13 ภาพถ่ายของไอโซไซม์ MDH ของถั่วว 5 ชนิด (species)

ก. ไอโซไซม์ที่สกัดจากตัวอย่างสด

ข. ไอโซไซม์ที่สกัดจากตัวอย่างที่เก็บไว้นานกว่า 6 เดือน

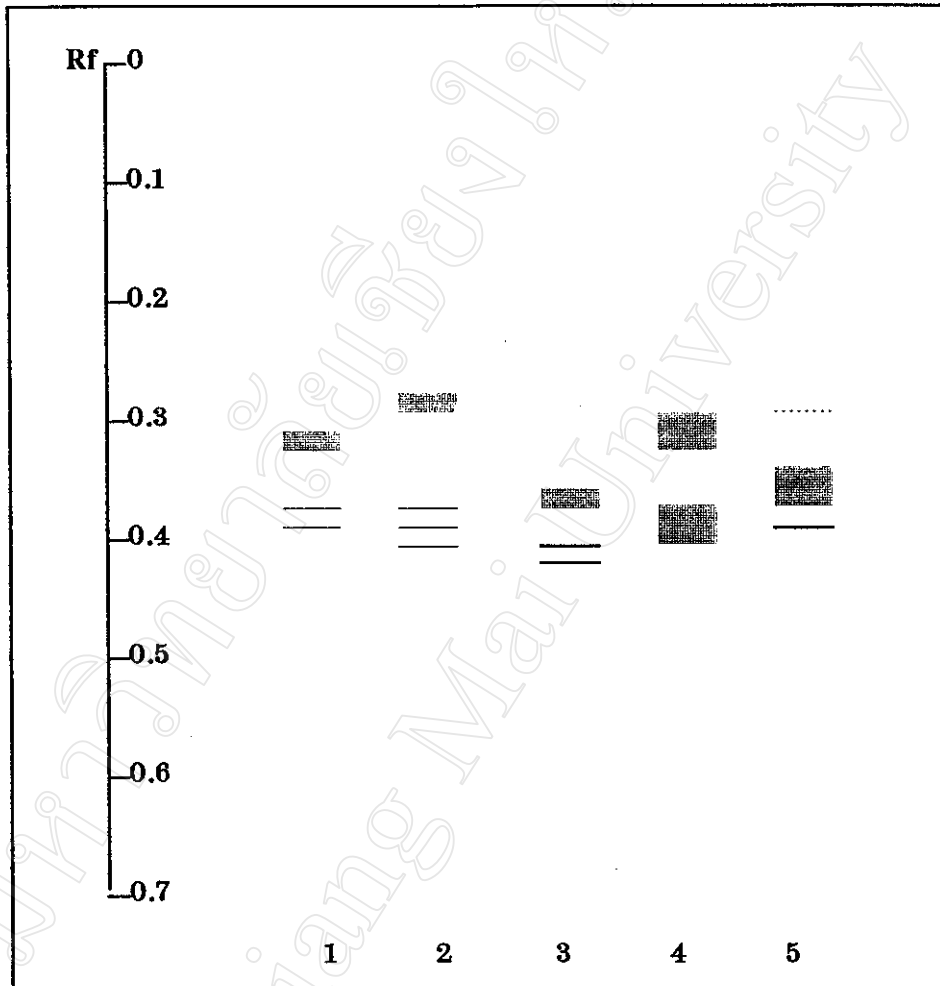
ตัวอย่างถั่วว 1. *P. stricta*

2. *P. wallichii*

3. *P. phaseoloides*

4. *P. mirifica*

5. *P. alopecuroides*

รูปที่ 14 รูปแบบ Zymogram ของ Malate dehydrogenase (MDH)

1. *P.stricta*
2. *P.wallichii*
3. *P.phaseoloides*
4. *P.mirifica*
5. *P.alopecuroides*

12 แถบ (รูปที่ 14) โดยใน *P. alopecuroides* มีจำนวน 6 แถบ , *P. phaseoloides* และ *P. wallichii* มี จำนวน 5 แถบ , *P. mirifica* และ *P. stricta* มีจำนวน 4 แถบ ค่าการเคลื่อนที่สัมพัทธ์ของแถบจะอยู่ระหว่าง 0.1 - 0.5

ตารางที่ 7 แสดงการกำหนดค่าการมีแถบสีและไม่มีแถบสีของไอโซไซม์ POX ใน กวาว 5 ชนิด (species)

ตัวอย่าง/ ตำแหน่ง	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	รวม
<i>P. stricta</i>	0	0	0	0	1	1	0	1	0	1	0	0	4
<i>P. wallichii</i>	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	1	1	5
<i>P. phaseoloides</i>	0	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	5
<i>P. mirifica</i>	0	0	0	1	0	1	0	0	1	0	1	0	4
<i>P. alopecuroides</i>	1	1	1	0	0	1	1	0	0	0	1	0	6

การวิเคราะห์กลุ่มของกวาวทั้ง 5 ชนิด (species) โดยใช้ค่าการมีแถบและไม่มีแถบของไอโซไซม์ทั้ง 5 ชนิด เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างชนิดของกวาวและนำเสนอในรูปแบบของ Dendrogram (รูปที่ 17) พบว่าค่าสัมประสิทธิ์ความแตกต่าง (dissimilarity coefficient) เท่ากับ 2 กวาวทั้ง 5 ชนิด (species) จะมีความแตกต่างกัน และเนื่องจากตัวอย่างกวาวที่นำมาศึกษาต่างชนิด (species) กันจึงพบว่าจะมีค่าสัมประสิทธิ์ความแตกต่าง (dissimilarity coefficient) สูง ซึ่งชนิดของกวาวที่นำมาศึกษาครั้งนี้พบว่า *P. wallichii* และ *P. phaseoloides* มีความแตกต่างกันน้อยที่สุด *P. alopecuroides* และ *P. mirifica* มีความแตกต่างกันมากที่สุด (รูปที่ 17)

รูปที่ 15 ภาพถ่ายของไอโซไซม์ POX ของถั่ว 5 ชนิด (species)

ก. ไอโซไซม์ที่สกัดจากตัวอย่างสด

ข. ไอโซไซม์ที่สกัดจากตัวอย่างที่เก็บไว้นานกว่า 6 เดือน

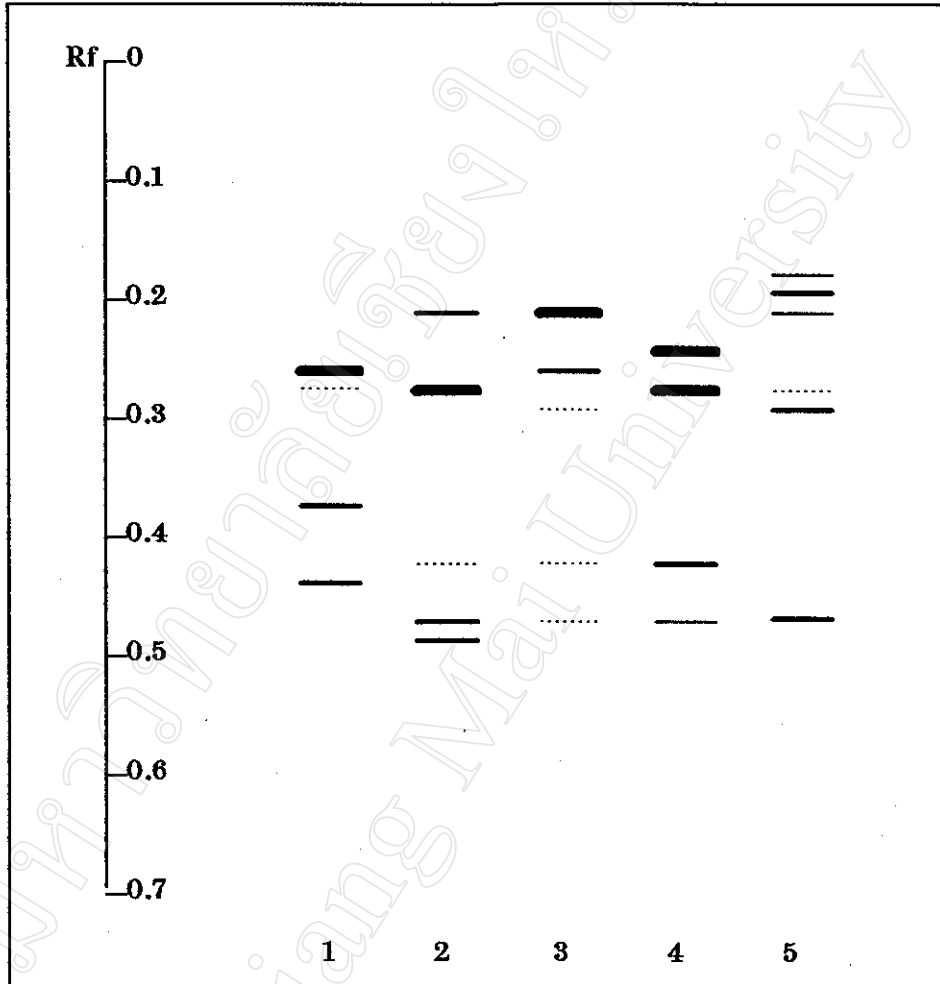
ตัวอย่างถั่ว 1. *P. stricta*

2. *P. wallichii*

3. *P. phaseoloides*

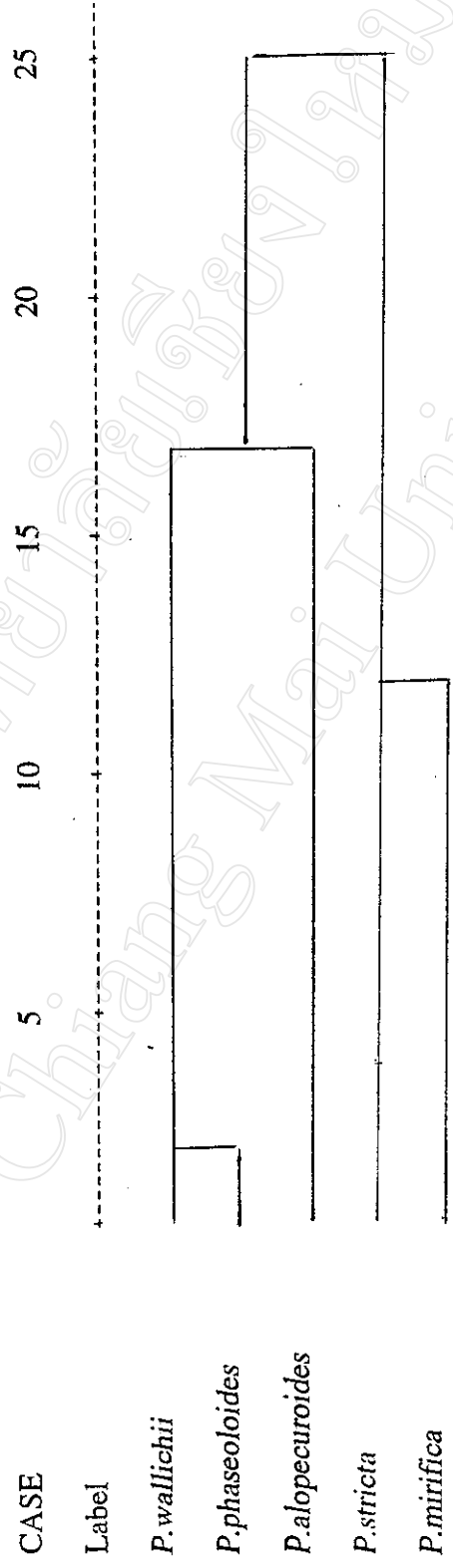
4. *P. mirifica*

5. *P. alopecuroides*

รูปที่ 16 รูปแบบ Zymogram ของ Peroxidase (POX)

1. *P. stricta*
2. *P. wallichii*
3. *P. phaseoloides*
4. *P. mirifica*
5. *P. alopecuroides*

รูปที่ 17 Dendrogram แสดงความแตกต่างของกาว 5 ชนิด (species) โดยการใช้อีเอ็ม AAT or GOT, EST, LAP, MDH และ POX

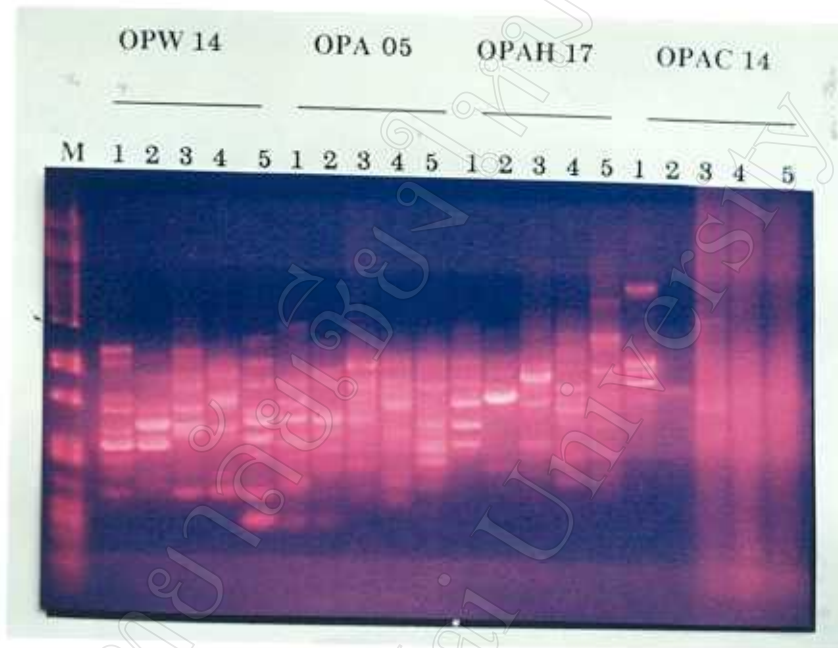
1.6 กิจกรรม (Activity) ของไอโซไซม์ จากตัวอย่างกวาวสดและตัวอย่างกวาวที่เก็บไว้นานกว่า 6 เดือน

เมื่อนำตัวอย่างกวาวสดและตัวอย่างกวาวที่เก็บไว้ในลักษณะผงบดละเอียดเก็บไว้นานกว่า 6 เดือนที่อุณหภูมิ - 20 °C มาเปรียบเทียบกับกิจกรรม (activity) ของไอโซไซม์ 5 ชนิด คือ AAT or GOT , EST , LAP , MDH และ POX โดยพิจารณาจาก จำนวนแถบสี ตำแหน่ง และความเข้มของแถบสีที่ปรากฏพบว่าไอโซไซม์ที่สกัดจากตัวอย่างที่เก็บไว้นานกว่า 6 เดือนในกวาวทั้ง 5 ชนิด(species) จะมีกิจกรรม (activity) กับซับสเตรทลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับกิจกรรมของไอโซไซม์ที่สกัดได้จากตัวอย่างกวาวสด โดยพบว่าในไอโซไซม์ AAT หรือ GOT , EST , MDH และ POX จำนวนของแถบบางแถบจะหายไป และความเข้มของแถบสีจะลดลง (รูปที่ 7,9,13,15) แต่ในไอโซไซม์ LAP นั้นไอโซไซม์ที่สกัดจากตัวอย่างกวาวที่บดละเอียดและเก็บไว้นานกว่า 6 เดือนที่อุณหภูมิ - 20 °C จะพบว่า จำนวนของแถบยังมีจำนวนเท่ากับของไอโซไซม์ที่สกัดได้จากตัวอย่างกวาวสดแต่ความเข้มของสีที่แถบจะลดลง (รูปที่ 11)

2. การศึกษาความแตกต่างของถั่วโดยใช้เทคนิค RAPD

การศึกษาความแตกต่างของตัวอย่างถั่วโดยใช้เทคนิค RAPD (Random Amplified Polymorphic DNA) บน Agarose gel electrophoresis โดยเตรียม ดี เอ็น เอ จากส่วนของยอดอ่อนของถั่วบดละเอียดเก็บไว้ที่ -70°C นำไปทำปฏิกิริยา PCR โดยใช้ primer ทั้งหมดจำนวน 30 ชนิด พบว่า มี primer จำนวน 12 ชนิด ที่สามารถทำให้เกิดแถบ (band) กับตัวอย่างถั่วที่ศึกษาได้ (รูปที่ 18, 19, 20) primer ทั้ง 12 ชนิด ได้แก่ OPA 5, OPA 19, OPAA 07, OPAB 04, OPAC 14, OPAH 17, OPAJ 04, OPAQ 05, OPE 15, OPE 20, OPK 14 และ OPW 14 สำหรับ primer ที่เหลือ 18 ชนิด ก่อให้เกิดแถบได้ในถั่วเพียง 2 - 3 ชนิด (species) เท่านั้น

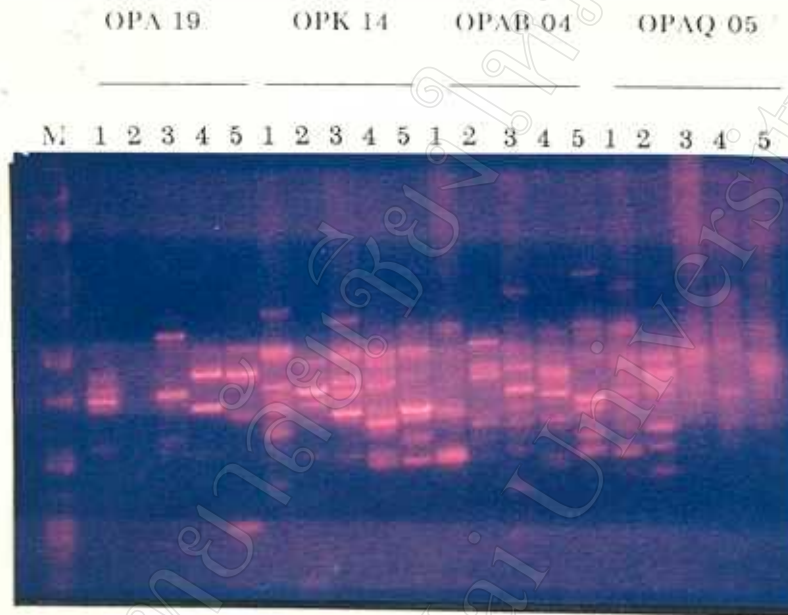
จากการศึกษาแบบแผนของลายพิมพ์ ดี เอ็น เอ (DNA fingerprint) ของถั่วทั้ง 5 ชนิด (species) พบว่า primer แต่ละชนิดจะก่อให้เกิดแบบแผนของลายพิมพ์ ดี เอ็น เอ ที่เฉพาะเจาะจงในถั่วแต่ละชนิด (species) แตกต่างกันไป (รูปที่ 18, 19, 20) ในจำนวน primer 12 ชนิดนี้ มี OPA 19 และ OPAJ 04 จะทำให้เกิดแถบ (band) เฉพาะในถั่ว 4 ชนิด (species) เท่านั้นคือ *P. alopecuroides*, *P. phaseoloides*, *P. stricta* และ *P. wallichii* และไม่เกิดแถบ (band) ใน *P. mirifica* (รูปที่ 19) สำหรับ primer 10 ชนิด คือ OPA 5, OPAA 07, OPAB 04, OPAC 14, OPAH 17, OPAQ 05, OPE 15, OPE 20, OPK 14 และ OPW 14 นั้นจะทำให้เกิดแถบได้ในตัวอย่างถั่วทั้ง 5 ชนิด (species) แต่ความคมชัดของแถบจะแตกต่างกัน กล่าวคือ ใน primer OPE 15, OPE 20, OPAA 07, OPAB 04, OPAC 14 และ OPAQ 05 แถบจะมีความคมชัดน้อยจนยากต่อการกำหนดค่าการมีแถบและไม่มีแถบในแต่ละตำแหน่งของแถบที่ปรากฏในตัวอย่างถั่วแต่ละชนิด (species) เพื่อนำไปวิเคราะห์ความแตกต่างของถั่วแต่ละชนิด (species) สำหรับ primer OPK 14, OPW 14, OPA 05 และ OPAH 17 แถบที่ปรากฏจะมีความคมชัดสามารถนำมากำหนดค่าการมีแถบและไม่มีแถบเพื่อนำไปหาความใกล้ชิดทางพันธุกรรมของถั่วได้ จำนวนแถบหลักที่พบในตัวอย่างถั่ว

รูปที่ 18 ภาพถ่ายการแสดงผลแบบแผนของลายพิมพ์ดีเอ็นเอ (DNA fingerprint) ของ
 กวาว 5 species โดยใช้ primer 4 ชนิดคือ OPW 14 , OPA 05 , OPAH 17
 และ OPAC 14

- ตัวอย่างกวาว
1. *P. alopecuroides*
 2. *P. mirifica*
 3. *P. phasecoloides*
 4. *P. stricta*
 5. *P. wallichii*

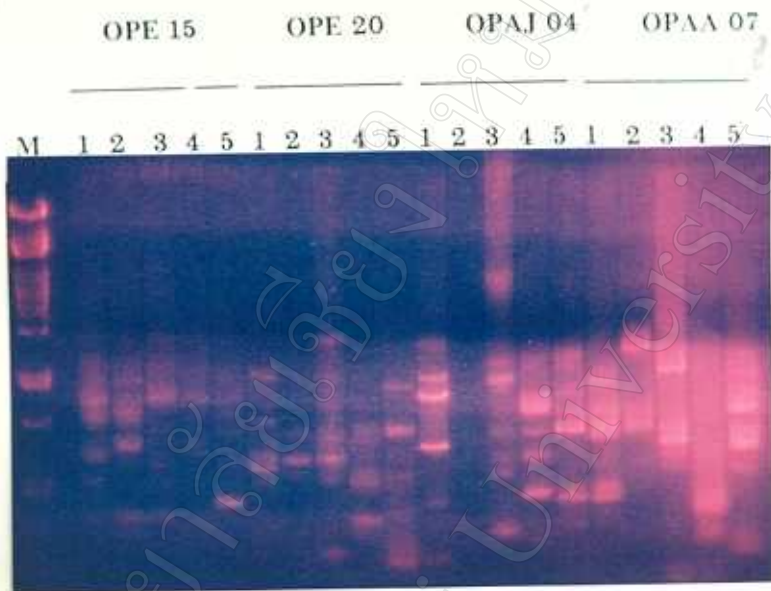
M = Molecular weight marker λ /Pst I

รูปที่ 19 ภาพถ่ายการแสดงแบบแผนของสายพหุพืด เอ็ม เอ (DNA fingerprint) ของ
 กวาว 5 species โดยใช้ primer 4 ชนิดคือ OPA 19 , OPK 14 , OPAB 04
 และ OPAQ 15

- ตัวอย่างกวาว
1. *P. alopecuroides*
 2. *P. mirifica*
 3. *P. phaseoloides*
 4. *P. stricta*
 5. *P. wallichii*

M = Molecular weight marker λ /Pst I

รูปที่ 20 ภาพถ่ายการแสดงผลแบบแผนของลายพิมพ์ดีเอ็นเอ (DNA fingerprint) ของ
 กวาว 5 species โดยใช้ primer 4 ชนิดคือ OPE 15 , OPE 20 , OPAJ 04
 และ OPAA 07

- ตัวอย่างกวาว
1. *P. alopecuroides*
 2. *P. mirifica*
 3. *P. phascoloides*
 4. *P. stricta*
 5. *P. wallichii*

M = Molecular weight marker λ /Pst I

5 ชนิด (species) ซึ่งเป็นผลจากการใช้ primer 4 ชนิดพบว่า ใน primer OPW 14 มีจำนวนแถบทั้งหมด 14 แถบ , primer OPA 05 มีจำนวนทั้งหมด 11 แถบ, primer OPAH 17 มีจำนวนทั้งหมด 9 แถบ และ primer OPA 14 มีจำนวนทั้งหมด 12 แถบ

ในการวิเคราะห์เพื่อบ่งบอกความแตกต่างแบบแผนของลายพิมพ์ ดี เอ็น เอ (DNA fingerprint) ของตัวอย่างกวาวที่ศึกษา 5 ชนิด (species) จะกระทำโดยการกำหนดให้การปรากฏแถบ และไม่ปรากฏแถบในแต่ละตำแหน่งของกวาวแต่ละชนิด (species) ให้มีค่าเป็น 1 และ 0 ตามลำดับ (ตารางที่ 8 ;รูปที่ 18 , 19)

ตารางที่ 8 การกำหนดค่าการปรากฏแถบ (1)และไม่ปรากฏแถบ (0) ที่เกิดจากการใช้ primer OPK 14 , OPW 14 , OPA 05 และ OPAH 17 ในกวาว 5 ชนิด (species)

primer	ตำแหน่งแถบ	<i>P.alopecuroides</i>	<i>P.mirifica</i>	<i>P.phaseoloides</i>	<i>P.stricta</i>	<i>P.wallichii</i>
OPW14	1	1	0	1	0	0
	2	1	0	0	0	1
	3	0	0	1	1	0
	4	0	0	1	0	1
	5	0	0	0	1	0
	6	1	0	0	1	0
	7	1	1	1	0	1
	8	0	1	1	0	1
	9	1	0	0	0	1
	10	1	1	0	0	0
	11	0	0	0	0	1
	12	1	0	0	0	0
	13	0	0	1	1	1
	14	0	0	0	0	1

ตารางที่ 8 การกำหนดค่าการปรากฏแถบ (1) และ ไม่มีแถบ (0) (ต่อ)

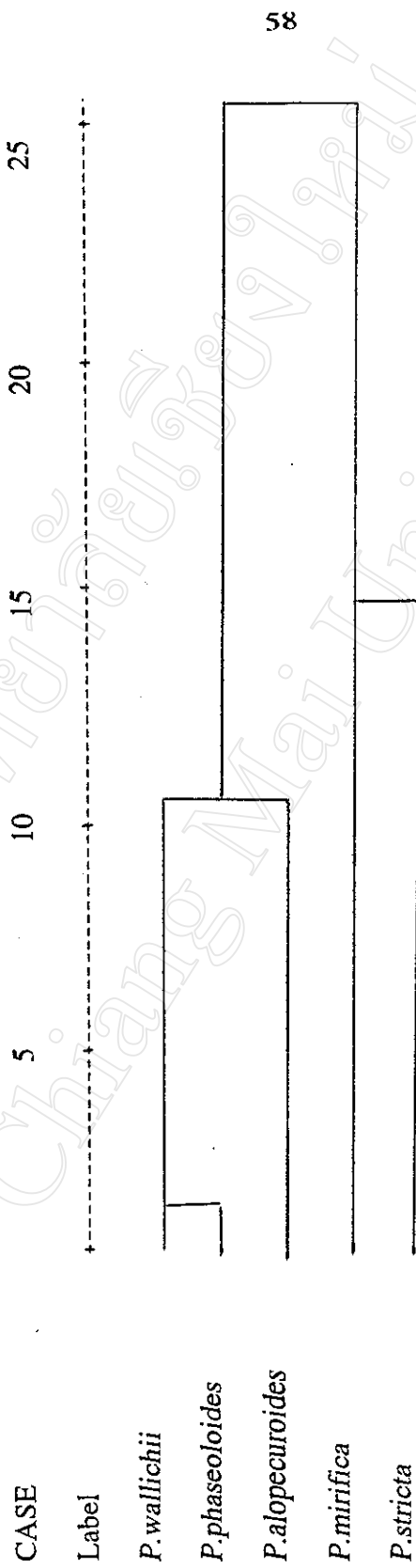
primer	ตำแหน่งแถบ	<i>P.alopecuroides</i>	<i>P.mirifica</i>	<i>P.phaseloides</i>	<i>P.stricta</i>	<i>P.wallichii</i>
OPA 05	1	0	0	1	1	1
	2	0	1	0	0	0
	3	1	1	1	1	1
	4	1	0	0	1	0
	5	1	0	1	1	0
	6	1	1	1	0	1
	7	1	0	0	0	1
	8	1	0	0	0	1
	9	0	0	1	0	1
	10	1	0	0	1	0
	11	0	0	0	1	0
OPAH17	1	0	0	0	0	1
	2	0	0	0	0	1
	3	1	0	1	0	1
	4	0	1	1	0	1
	5	1	1	0	1	0
	6	1	1	0	0	0
	7	1	1	1	1	0
	8	1	0	0	0	0
	9	1	0	1	1	0

ตารางที่ 8 การกำหนดค่าการปรากฏแถบ (1) และไม่มีแถบ (0) (ต่อ)

primer	ตำแหน่งแถบ	<i>P.alopecuroides</i>	<i>P.mirifica</i>	<i>P.phaseoloides</i>	<i>P.stricta</i>	<i>P.wallichii</i>
OPK14	1	1	0	0	0	0
	2	0	0	1	0	0
	3	1	0	1	1	1
	4	0	1	0	1	0
	5	0	0	1	0	0
	6	1	0	0	1	0
	7	0	1	1	0	0
	8	0	0	1	0	1
	9	0	0	0	1	0
	10	1	0	0	0	0
	11	0	0	0	1	1
	12	0	0	0	1	1

การวิเคราะห์กลุ่มของถั่วทั้ง 5 ชนิด (species) โดยใช้ค่าการมีแถบและไม่มีแถบ ซึ่งเป็นผลจากการใช้ primer 4 ชนิด ด้วย โปรแกรม SPSS (Cluster analysis) เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างชนิดของถั่วและนำเสนอในรูปของ Dendrogram (รูปที่ 21) พบว่าค่าสัมประสิทธิ์ความแตกต่าง (dissimilarity coefficient) เท่ากับ 1 ถั่วทั้ง 5 ชนิด (species) จะมีความแตกต่างกัน และเนื่องจากตัวอย่างถั่วที่นำมาศึกษาต่างชนิด (species) กันจึงพบว่าจะมีค่าสัมประสิทธิ์ความแตกต่าง (dissimilarity coefficient) ค่อนข้างสูง ซึ่งถั่วที่มีค่าสัมประสิทธิ์ความแตกต่าง (dissimilarity coefficient) สูงจะมีความแตกต่างกันมากที่สุดและถั่วที่มีค่าสัมประสิทธิ์ความแตกต่าง (dissimilarity coefficient) ต่ำก็จะ

มีความแตกต่างกันน้อยด้วยซึ่งจากการศึกษาครั้งนี้พบว่า *P. wallichii* และ *P. phaseoloides* มีความแตกต่างกันน้อยที่สุด *P. alopecuroides* และ *P. mirifica* มีความแตกต่างกันมากที่สุด (รูปที่ 21)

รูปที่ 21 Dendrogram แสดงความแตกต่างของกาว 5 ชนิด (species) โดยการใช้ primer OPW 14, OPA 05, OPAH 17 และ OPK 14